

EMERITUS HOOGLERAAR GUUS BERKHOUT

“Verstikkende bureaucratie met wortel en tak uitroeien”

PIETER STU

Emeritus hoogleraar geofysica Guus Berkhout (1940) en ‘innovatiemanager’ is één van de ‘Benidorm bastards’ van de wetenschap. Jarenlang drukte hij zich academisch uit, maar inmiddels rebelleert hij als gepensioneerd honderduit tegen de gevestigde orde. In zijn laatste schotschrift ‘Verstikkende bureaucratie met wortel en tak uitroeien’ richt hij zich rechtstreeks tot het volk.

Rypke Zeilmaker

In november verscheen bij Uitgeverij Aspect een boek van Berkhout met de titel *Naar een nieuw tijdperk met een nieuw zakenkabinet*. Het document bevat de voorstellen voor politieke organisatievernieuwing die Berkhout als innovatieconsultant al uitdraagt sinds zijn pensioen in 2015 bij de TU Delft. Hij wil een kleine en slagvaardige overheid met een zakenkabinet bestaande uit vakministers, oftewel bewindspersonen die geleerd hebben voor het dossier dat ze beheren.

Er is inmiddels een ingekorte versie van Berkhouts schotschrift verschenen - nu samen met ondernemer Hans de Jongh geschreven. De “verstikkende bureaucratie” waar Berkhout over schrijft, stoort hem. Hij schrijft over “utopische projecten” zoals de “onbetaalbare asielpolitiek” en de “onbetaalbare energietransitie”. De letterlijke woorden zijn “donder op”. Berkhout strijdt tegen wat hij “de verarming van Nederland” noemt. Met termen als “uitroeien met wortel en tak” heeft Berkhout ditmaal niet zijn hooggeleerde collegae als doelgroep gekozen, maar richt hij zich tot het volk. “Je moet wat doen voor de aandacht”, reageert Berkhout, die medeoprichter is van de klimaatkritische denktank Clintel.

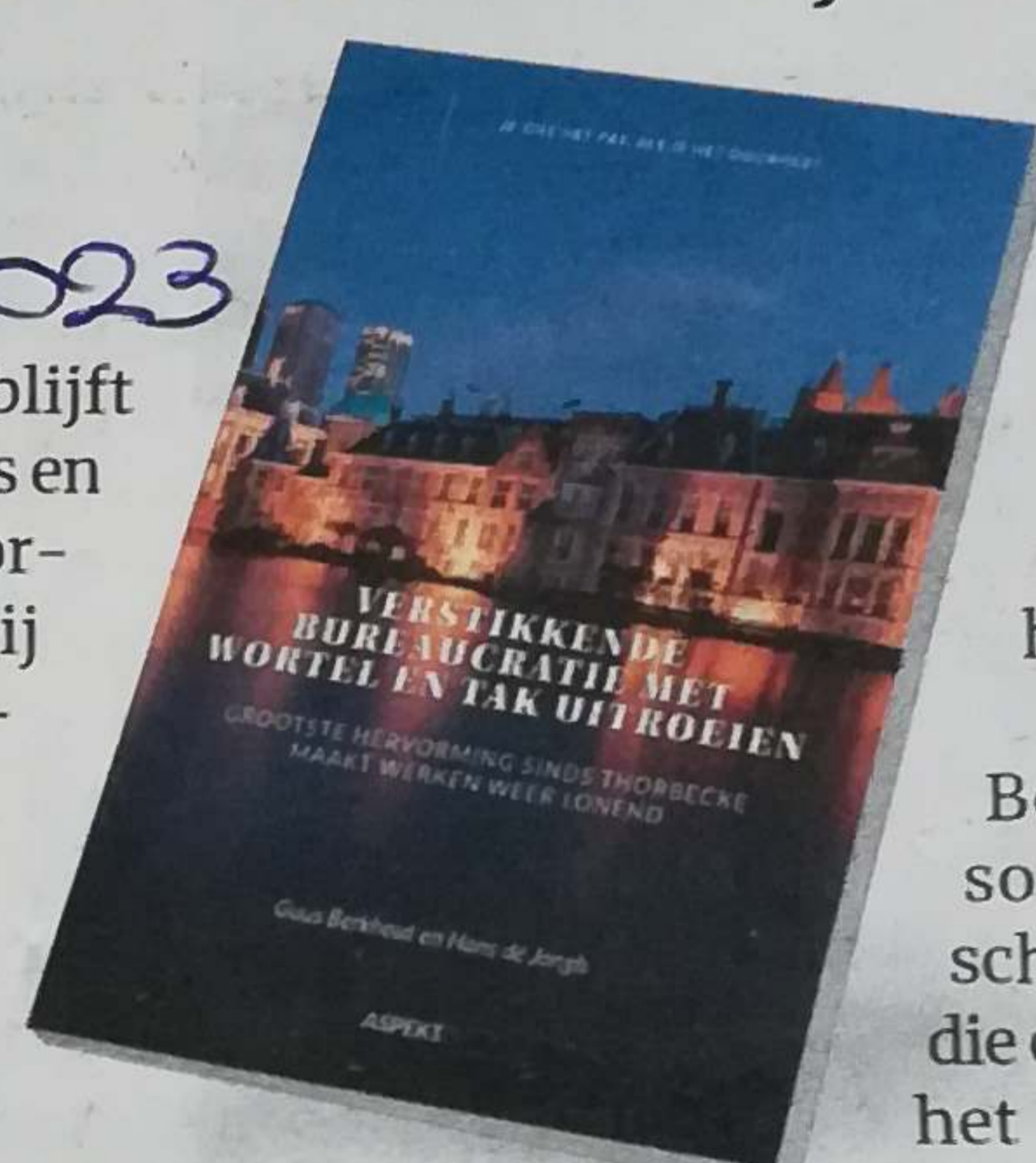
Berkhout gelooft dat de regering 300 miljard euro per jaar kan besparen, door bureaucratie te beperken. Het is een “rondpompcircus van gebakkenluchtbanen”, stelt hij. “Kijk enkel naar de uitgaven in sociaal welzijn, 100 miljard euro per jaar. Hoeveel denk je dat er aan de strijkstok

van de bureaucratie blijft hangen, bij consultants en zelfstandige bestuursorganen? 70 procent. Bij de schadecompensatie van gasboringen in Groningen blijft zelfs 75 procent van het budget hangen in de bureaucratie, bij consultants.”

Het verband tussen bureaucratie en incompetentie van bestuurders is hier volgens hem een-op-een. Als bij de overheid geen kennis van zaken aanwezig is, moet dat extern ingehuurd worden. Ook kunnen bestuurders zich verliezen in regulering en grootse plannen, waarvan een deskundige direct zou zien of het in de praktijk goed uitwerkt, betoogt hij. ‘Regeren’ is volgens hem inmiddels ‘reguleren’. “De bestuurlijke onbekwaamheid komt het meest naar voren in de maakbaarheidsplannen van de politiek. In kwesties als het aardse

“Bureaucratie is een rondpompcircus van gebakkenluchtbanen”

klimaat, het gedrag van ecosystemen of het gedrag in onze pluriforme samenleving, met genoeg regels is volgens hen alles maakbaar. De staatsbureaucratie heeft ondertussen zulke absurde proporties aangenomen dat niemand meer begrijpt hoe het werkt. “De lasten van burgers blijven maar toenemen en het leven van

mkb'ers wordt onmogelijk gemaakt”, schrijft hij.

Berkhout oppert sociaal-economische hervormingen die ook in kringen van het World Economic Forum en linkse politici worden gepromoot.

Zoals een ‘basisinkomen’. Dat zou kunnen worden betaald uit de 300 miljard aan besparingen die door het ontmantelen van bureaucratie zou vrijkomen. “Maar mijn voorstel voor een Breed Basis Inkomen, (BBI) zou je als meer ‘rechts’ kunnen uitleggen. Het moet juist zorgen dat het weer loont om te werken, dat je mensen stimuleert zich te ontwikkelen. Bij ‘links’ is een basisinkomen vooral bedoeld als zekerheid voor de onderkant”, verduidelijkt hij.

De rebelse toonzetting wordt door zijn tegenstanders als populisme betiteld. De 83-jarige, nog altijd energieke Berkhout vindt het prima. “Ik heb tegen de uitgeverij gezegd: bespaar je de moeite om je te richten tot politiek Den Haag. We richten ons nu direct tot het grote publiek, de burgers, en tot mensen in gemeenteraden. Alle mensen die de laatste jaren doorkregen dat ze worden beetgenomen, en die dat strontzat zijn. Alles is nu gericht op de val van Rutte-IV. Daarna moet er een plan klaar staan. Eventueel wil ik best informateur zijn van een nieuw kabinet.”

De opstandige houding van Berkhout, is een erfenis van zijn rol als adviseur van het kabinet Kok II in 2002. Voor minister Tineke Netelenbos moest Berkhout als commissievoorzitter adviseren over geluidsnormen voor Schiphol. Toen zijn eindrapport niet de gewenste conclusies bevatte, werd Berkhout gevraagd deze aan te passen. “Als ik zou meewerken, werden mij nog andere baantjes als adviseur toegezegd”, stelt hij. “Maar ik weigerde en ben opgestapt. Netelenbos was woedend.”

Zo kreeg Berkhout een beeld van de wijze waarop ministeries werken. Het drong bij de massa pas door in de coronacrisis. “Met de boodschap ‘De regering heeft het goed met ons voor’ kom je er niet meer.” ■

Gevaar

Dat de wereld totaal krankzinnig is, meer. Letterlijk alles staat op zijn kop. Centrales en wordt impopulair. De crisis wordt de productie van de woningcrisis haalt men haast een ‘gezondheids crisis’ op de sterfte toeneemt. Je zou denken maar toch gebeurt het nog steeds zowat van je stoel valt.

Zo’n moment had ik toevallig een artikel las van emeritus hoogleraar Guus Berkhout over de gezondheidszorg. Het verkleinen van de voorstellen liegen er niet om.

Volgens Mackenbach is het hij dat er aanzienlijk meer moet van de sector moeten worden gedaan zaken zoals diagnostiek en voor minder zorg dus. “De konden investeren in de gezondheidszorg om de genezen van mensen

“Mensen moeten gedwongen worden hun gezondheid te geven de planeet te redden”

meer beperkingen worden toegevoegd tot het zorgpakket. Wegen als gezondheidszorg, kasuïstiek, 0 procent diersoorten. Kennelijk dat veel mensen zullen evident. Mackenbach wordt worden afgeschaafd moet worden ingeschaars en ieder er de ruimte voor vol maar beter is, mer

Dat dit geen slipshod artikel, waarin h van mensen die v

Berkhout over vaccineren tijdens een pandemie

In 2021 werd Guus Berkhout geïnterviewd door Actueelnieuws. Hij toonde zich voorstander van een testplicht en vaccinaties. Hoe kijkt hij daar naar met de kennis van nu tegenaan? “Dat had mede te maken met het feit dat ik tot de risicogroep behoor”, vertelt hij aan De Andere Krant. Hij ziet in dat de overheid ook in deze crisis heeft gemanipuleerd. “Laat er geen twijfel over bestaan: iedereen dwingen zich te laten inenten was en is principieel onjuist. Ondertussen is er zoveel informatie binnengekomen over ‘list en bedrog’ in de coronatijd, dat het coronabeleid heel erg lijkt op de hoeveelheid list en bedrog in het klimaatbeleid. Het onder de pet houden van ernstige bij-effecten van het corona-vaccin is een schande. Huisartsen verbieden het medicijn ivermectine voor te schrijven is onvergeeflijk. Tot slot, preventie door tijdig inenten van risicogroepen met een veilig vaccin en toepassen van adaptatie-technologieën blijven essentiële uitgangspunten voor een volgende pandemie. Maar dan ga ik wel uit van een competente overheid die te vertrouwen is.”

De Andere Krant